

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej
ekonomiky v roku 2017 a v 1. štvrtroku 2018
(2. aktualizovaná a rozšírená verzia:
november 2017)

Ján Haluška
Andrej Hamara
Branislav Pristáč

**Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej
ekonomiky v roku 2017 a v 1. štvrtroku 2018
(2. aktualizovaná a rozšírená verzia: november 2017)**

**Ján Haluška
Andrej Hamara
Branislav Pristáč**

Abstrakt

Dokument obsahuje výsledky krátkodobej predikcie vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2017 a v 1. štvrtroku 2018 (2. aktualizovaná a rozšírená verzia: november 2017).

Copyright © INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Obsah tohto dokumentu je chránený autorským zákonom. Nemožno ho bez súhlasu autora používať, meniť alebo z neho odstrániť informácie o správe práv k nemu.

ISSN 2454-0773

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT	5
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE	10
4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY	12
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE	14
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE	17
7 PRÍLOHA.....	19

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2017 a v 1. štvrťroku 2018 (2. aktualizovaná a rozšírená verzia: november 2017)

1 ÚVOD

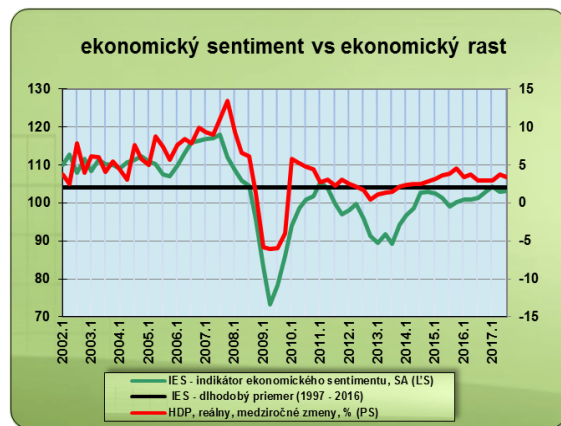
V predloženom dokumente sú prezentované a interpretované výsledky 2. aktualizácie krátkodobej predikcie vývoja základných makroekonomických ukazovateľov z reálneho sektora slovenskej ekonomiky v roku 2017, ktoré sú rozšírené o odhad ich vývoja v 1. štvrťroku 2018 (tabuľka a obr. 1 až 6 v Prílohe). Prezentované odhady zohľadňujú skutočný vývoj daných ukazovateľov v 1.-3. štvrťroku 2017 (vyplývajúci z údajov po ich revízii v októbri 2017), v prípade spotrebiteľských cien v januári až októbri 2017. Prihliadajú tiež na najnovšie výsledky konjunkturálnych a spotrebiteľských prieskumov (KSP) v novembri tohto roka, ako aj na aktuálne prognózy vývoja v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí, teda v eurozóne, Nemecku a Českej republike, čo sú naši hlavní obchodní partneri. Ukazuje sa, že toto prostredie bude v horizonte krátkodobej predikcie generovať pre slovenskú ekonomiku zrejme silnejšie rastové impulzy ako v 1.-3. štvrťroku tohto roka¹.

¹ Štvrťročný *Ifo* indikátor, ktorý monitoruje ekonomickú klímu vo svete, hodnotí vyhliadky svetovej ekonomiky naďalej veľmi optimisticky. Jeho rast pokračoval aj vo 4. štvrťroku tohto roka a dosiahol najvyššiu hodnotu od 2. štvrťroku 2011. Oproti 3. štvrťroku tohto roka sa zlepšilo hodnotenie súčasnej economickej situácie vo svetovej ekonomike a vzrástol aj optimizmus (očakávania) ohľadom ekonomického vývoja v nasledujúcich šiestich mesiacoch. Výrazne k tomu prispel aj stav economickej klímy v eurozóne, ktorý sa oproti 3. štvrťroku tohto roka zlepšil. Hodnota

2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Pokles indikátora ekonomického sentimentu (IES), pomocou ktorého ŠÚ SR monitoruje na mesačnej báze domácu ekonomickú klímu, trval päť mesiacov - začal v marci 2017 a kulminoval v júli (IES sa znížil zo 105,1 vo februári na 102,0 v júli). Napriek tomu, že IES v auguste a septembri vzrástol, jeho priemerná hodnota zostala aj v 3. štvrťroku pod úrovňou dlhodobého priemeru IES za roky 1997-2016 (103,1 vs 104,0). Avšak pokles, ktorý IES zaznamenal v 2. štvrťroku, sa v 3. štvrťroku zastavil (obr. 1).

Obr. 1

Ifo indikátora pre eurozónu stúpala na najvyššiu hodnotu dokonca od jesene 2000, a to aj napriek tomu, že v Nemecku sa vysoká úroveň economickej klímy čiastočne oslabila (vplyvom hodnotenia súčasnej economickej situácie aj očakávaní na nasledujúcich šesť mesiacov). Čiastočná korekcia stavu economickej klímy smerom nadol bola zaznamenaná aj v Českej republike, podobne ako v Nemecku vplyvom obidvoch zložiek indikátora. Rast cien vo svetovej ekonomike by sa mal v najbližších mesiacoch zrýchľovať.

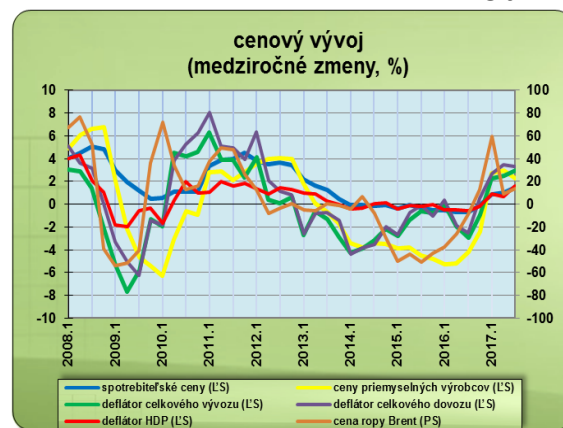
K stabilizácii domácej ekonomickej klímy došlo najmä vďaka dôvere spotrebiteľov, ktorej rast pokračoval aj v 3. štvrťroku. Okrem rastúcej dôvery spotrebiteľov k tomu prispeli aj stavebníctvo, obchod a služby, pretože v každom z týchto troch odvetví sa pokles dôvery zastavil. V priemysle, ktorý mal rozhodujúci vplyv na zhoršenie domácej ekonomickej klímy v 2. štvrťroku, pokles dôvery síce pokračoval, ale zmiernil sa. Súhrnne však možno konštatovať, že ekonomické subjekty hodnotili stav domácej ekonomickej klímy (aj) v 3. štvrťroku priaznivejšie ako v rovnakom období minulého roka (103,1 vs 101,3). Táto skutočnosť ovplyvnila aj výkonnosť ekonomiky, ktorá v 3. štvrťroku reálne vzrástla na medziročnej i medzikvartálnej báze.

Tvorba reálneho HDP sa v 3. štvrťroku medziročne zvýšila o 3,4%, medzikvartálne stúpala o 0,8% (podľa sezónne očistených údajov). Rast výkonnosti ekonomiky teda pokračoval prakticky rovnakým tempom ako v 1. polroku tohto roka, pretože podľa revidovaných údajov o tvorbe a použití HDP, ktoré ŠÚ SR zverejnil začiatkom novembra 2017, sa reálny HDP zvýšil v 1. polroku 2017 medziročne o 3,3%². Kým v 1. polroku tohto roka bol prírastok reálneho HDP na medziročnej báze nižší o 0,5 p. b., v 3. štvrťroku bol naopak o 0,6 p. b. vyšší.

Z obr. 2 vyplýva, že dynamika rastu cien v hospodárstve bola v 3. štvrťroku vyššia ako v 1. polroku tohto roka. Posilnenie inflačného charakteru domáceho makroekonomického prostredia bolo v rozhodujúcej miere dôsledkom zrýchlenia rastu dovozných cien, k čomu významne prispel aj vzostup ceny ropy na svetovom trhu³. Rast deflátoru dovozu tovarov a

služieb sa zrýchlil z 3,1% v 1. polroku 2017 na 3,3% v 3. štvrťroku, čo viedlo aj k zrýchleniu rastu vývozných cien, časti výrobných cien v priemysle a nakoniec aj úhrnnej hladiny cien (inflácie) na spotrebiteľskom trhu (viac v časti *Spotrebiteľské ceny*). Pokiaľ ide o úhrnnú cenovú hladinu v hospodárstve, rast deflátoru HDP sa zrýchlil z 0,8% v 1. polroku 2017 na 1,6% v 3. štvrťroku. Vzhľadom na prírastok reálneho HDP to znamená, že nominálny HDP bol v 3. štvrťroku medziročne vyšší o 5,0%, pričom v kumulatívnom vyjadrení za 1.-3. štvrťrok 2017 stúpol o 4,5% a dosiahol 62,850 mld. €.

Obr. 2

Rast výkonnosti hospodárstva v 3. štvrťroku dobre korešpondoval s rastom agregátneho dopytu, ktorý na medziročnej báze stúpol o 3,8% (obr. 3). Jeho rast sa teda v súlade s očakávaniami (vrátane tých našich pred troch mesiacov) čiastočne zrýchlil, keďže v 1. polroku tohto roka vzrástol o 3,5% (v priemere). Zdrojom zrýchlenia jeho rastu však bol len domáci dopyt, pretože dynamika rastu vonkajšieho dopytu, resp. rastu vývozu tovarov a služieb sa oproti 1. polroku

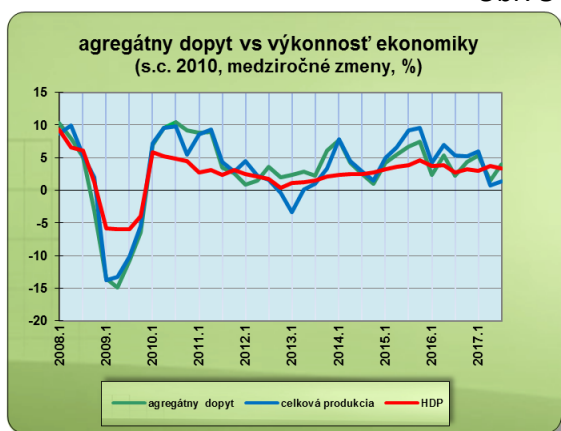
² Z pôvodných údajov vyplývalo, že reálny HDP vzrástol v 1. polroku 2017 o 3,2%.

³ Cena ropy *Brent* na svetovom trhu vzrástla zo 49,7 USD/b v 2. štvrťroku na 52,1 USD/b v 3.

štvrťroku 2017 (vždy v priemere). Kým v 2. štvrťroku táto ropa medziročne zdražela o 9,1%, v 3. štvrťroku bola drahšia o 14% (vždy v priemere).

tohto roka čiastočne spomalila⁴. Ukazuje sa, že posun vo vecnej skladbe agregátneho dopytu, ktorý tým nastal, mohol byť faktorom, ktorý mal na rast tvorby zdrojov v ekonomike tlmiaci vplyv. Objem celkovej produkcie v hospodárstve totiž v 3. štvrťroku medziročne vzrástol len o 1,4%, čo znamená, že za rastom agregátneho dopytu výrazne zaostal. Mimochodom, v 1. polroku tohto roka jej objem stúpol o 3,4% (v priemere), teda prakticky zhodne ako agregátny dopyt.

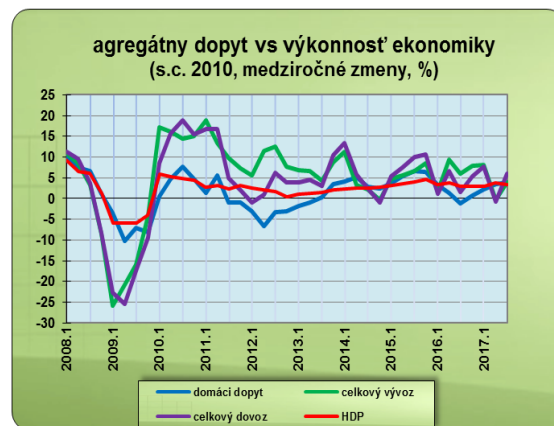
Obr. 3

Vonkajší dopyt, resp. objem vývozu tovarov a služieb sa v 3. štvrťroku na medziročnej báze zvýšil o 3,8% (obr. 4). Oproti 1. polroku tohto roka sa však jeho rast spomalil, k čomu prispel slabší dopyt z krajín eurozóny aj z krajín mimo nej (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*). V tejto súvislosti je však potrebné dodať, že vzhľadom na stav ekonomického sentimentu a ekonomický rast v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí, sa rast objemu celkového vývozu javí aj v 3. štvrťroku ako relatívne nízky.

⁴ Podiel domáceho dopytu na agregátnom dopyte tým v 3. štvrťroku vzrástol, kým podiel vonkajšieho dopytu na agregátnom dopyte naopak klesol (oproti 1. polroku 2017). Prvý z nich dosiahol 50,3%, druhý 49,7%.

Obr. 4

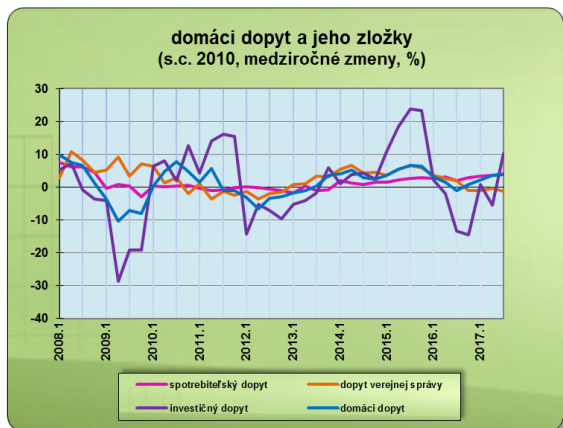

Skutočnosť, že prírastok tvorby domácich zdrojov (celkovej produkcie, resp. reálneho HDP) bol v 3. štvrťroku menší ako prírastok agregátneho dopytu, sa prejavila zvýšením tlaku na rast objemu zdrojov z dovozu. Kým v 1. polroku tohto roka si pokrytie rastu agregátneho dopytu vyžiadalo zvýšiť objem celkového dovozu medziročne o 3,5% (v priemere), v 3. štvrťroku jeho objem stúpol o 5,9% (obr. 4). V jeho štruktúre sa výrazne zrýchlil najmä rast dovozu investičných tovarov (oproti 1. polroku tohto roka). Keďže prírastok objemu celkového dovozu bol cca o 2 p. b. vyšší ako prírastok agregátneho dopytu, časť zdrojov zostala v zásobách. Ich stav v bežných cenách sa totiž medziročne zvýšil o 0,978 mld. €, resp. 4,2% HDP (v b. c.).

Zrýchlenie rastu domáceho dopytu sa v 3. štvrťroku tohto roka všeobecne očakávalo. Vývoj relevantných ukazovateľov sledovaných na mesačnej báze (rast tržieb v maloobchode a dovozu investičných tovarov) totiž nasvedčoval tomu, že rast domáceho dopytu bude už nielen výsledkom silnejšieho spotrebiteľského dopytu, ale aj obnovenia rastu investičného dopytu. Z obr. 5 vyplýva, že tieto predpoklady sa potvrdili, zásluhou čoho domáci dopyt stúpol v 3. štvrťroku na medziročnej báze o 3,9%. Je to prírastok o 1 p. b. vyšší ako jeho prírastok v 1. polroku tohto roka. K zrýchleniu rastu domáceho

dopytu došlo napriek tomu, že dopyt verejného sektora klesol na medziročnej báze v 3. štvrtroku viac (o 1,4%) ako v 1. polroku tohto roka (o 0,7%).

Obr. 5

Zrýchlenie rastu spotrebiteľského dopytu v 3. štvrtroku koreluje s rastom spotrebiteľskej dôvery, ktorá je najvyššia v období po kríze. Objem tohto dopytu vzrástol medziročne o 4,0%, čo je jeho najvyšší prírastok od 4. štvrtroka 2008. Primárne je založený na silnom raste kúpnej sily obyvateľstva, ktorý pokračoval aj v 3. štvrtroku. Ilustruje to tzv. reálna mzdová báza, ktorá napriek vyššej inflácii stúpala v 3. štvrtroku medziročne o 3,6%. Prispel k tomu rast celkovej zamestnanosti i reálnej mzdy na makroúrovni (viac v častiach *Zamestnanosť a nezamestnanosť v hospodárstve*, resp. *Nominálna a reálna mzda v hospodárstve*). Vzhľadom na to, že rast spotrebiteľského dopytu bol vyšší ako rast tzv. reálnej mzdovej bázy, možno konštatovať, že sklon obyvateľstva k spotrebe zosilnel (voči jeho sklonu k úsporám). Nasvedčuje tomu tiež miera hrubých úspor obyvateľstva, ktorej pokles na medziročnej báze pokračoval aj v 3. štvrtroku tohto roka⁵.

⁵ Miera hrubých úspor obyvateľstva dosiahla v 3. štvrtroku 8,5%. Kým v 1. polroku tohto roka medziročne poklesla o 0,5 p. b. (v priemere), v 3. štvrtroku to bolo o 0,9 p. b..

Pokiaľ ide o dopyt verejného sektora, jeho tlmiaci vplyv na rast domáceho dopytu ako celku trvá už rok (štyri štvrtroky po sebe). Rast konečnej spotreby verejnej správy (KSVS) v b. c. je totiž tlmený relatívne nízkym rastom produkcie verejného sektora, pozitívom je však skutočnosť, že to súvisí s reálnym poklesom medzispotreby v tomto sektore⁶. Hrubá pridaná hodnota vo VS totiž relatívne rýchlo rastie, a to hlavne vplyvom rastu odmien zamestnancov. Brzdíaci vplyv na rast KSVS majú aj naturálne sociálne transfery, ktoré po stagnácii v 1. polroku tohto roka zaznamenali v 3. štvrtroku na medziročnej báze pokles.

Investičný dopyt sa v súlade so všeobecným očakávaním oživil a po takmer dvoch rokoch bol najrýchlejšie rastúcou zložkou domáceho dopytu. Po poklese v minulom roku o 8,3% a v 1. polroku tohto roka o 2,5% (vždy v priemere) zaznamenal totiž v 3. štvrtroku na medziročnej báze rast o 10,4%. K oživeniu jeho rastu teda výraznou mierou prispel vplyv bázičného efektu. Zo sektorovej štruktúry tvorby hrubého fixného kapitálu (THFK) v b. c. vyplýva, že rast investičného dopytu bol v 3. štvrtroku zaznamenaný vo všetkých piatich sektoroch, pričom v troch z nich (nefinančné korporácie, finančné korporácie a verejná správa) bol medziročný prírastok THFK v b. c. dokonca dvojciferný. V sektore domácností vzrástla THFK v b. c. o 4,0% a v neziskových inštitúciách slúžiacich domácnostiam o 1,2%.

Skutočnosť, že medziročný prírastok reálneho HDP bol v 3. štvrtroku menší ako prírastok domáceho dopytu znamená, že k

⁶ V dôsledku toho sa podiel medzispotreby na produkcii v bežných cenách vo verejnom sektore v čase znižuje. V minulom roku klesol pod hranicu 30% a trend jeho poklesu pokračuje aj od začiatku tohto roka - z 29,7% v 1. štvrtroku sa znížil na 27,8% v 3. štvrtroku.

rastu výkonnosti hospodárstva prispel už len domáci dopyt zatiaľ čo čistý vývoz rast výkonnosti tlmil. K zmene modelu rastu HDP došlo najmä vplyvom vývoja obchodnej bilancie v b. c., ktorá síce dosiahla aj v 3. štvrtroku prebytok, ale jeho veľkosť na medziročnej báze poklesla (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*). Model, v ktorom je zdrojom rastu HDP domáci dopyt aj čistý vývoz, teda v praxi fungoval šesť štvrtrokov po sebe (obr. 6).

Obr. 6

Aktualizovaný odhad výkonnosti hospodárstva v tomto roku je založený na predpoklade, že rast agregátneho dopytu bude v horizonte predikcie pokračovať. Hoci k jeho rastu by mal vo 4. štvrtroku tohto roka i v 1. štvrtroku 2018 prispieť domáci aj vonkajší dopyt, očakávame, že rast agregátneho dopytu sa na medziročnej báze mierne spomalí (v oboch štvrtrokoch vplyvom bazického efektu). Zatiaľ čo vo 4. štvrtroku 2017 by sa mal zvýšiť o 2,7%, v 1. štvrtroku 2018 o 2,9%. Celoročný odhad rastu agregátneho dopytu v tomto roku korigujeme z 3,4% späť troch mesiacov (na základe údajov pred ich revíziou v októbri 2017) na 3,3%. Prírastok agregátneho dopytu by teda mal byť v tomto roku o 0,3 p. b. nižší ako v roku 2016, čo súvisí so spomalením rastu vonkajšieho dopytu. Rast domáceho dopytu sa oproti roku 2016 naopak zrýchli,

a to zásluhou spotrebiteľského a investičného dopytu.

Na základe uvedených predpokladov odhadujeme, že tvorba reálneho HDP sa vo 4. štvrtroku tohto roka medziročne zvýši o 3,3%. Model, v ktorom je zdrojom rastu HDP len domáci dopyt, by mal v praxi fungovať aj vo 4. štvrtroku tohto roka. Celoročne by sa teda mal reálny HDP zvýšiť o 3,4%, t.j. o 0,1 p. b. viac ako sme odhadovali pred troma mesiacmi. Na druhej strane, nominálny HDP by mal oproti roku 2016 vzrásť o 4,6% a dosiahnuť 84,875 €. Z toho vyplýva, že úhrnná cenová hladina (meraná deflátorom HDP) by mala na medziročnej báze zaznamenať vzostup o 1,2% (v priemere).

Predpokladáme, že k zmene modelu rastu HDP začiatkom budúceho roka nedôjde. Faktorom rastu výkonnosti hospodárstva by teda mal byť opäť len domáci dopyt, zatiaľ čo čistý vývoz si ešte zachová tlmiaci vplyv. V podmienkach odhadovaného rastu agregátneho dopytu v 1. štvrtroku 2018 o 3,4% by tento model mal zvýšiť tvorbu reálneho HDP v tom istom štvrtroku medziročne o 3,5%. Vzhľadom na to, že úhrnná cenová hladina v hospodárstve by mala vzrásť o 1,6%, nominálny HDP by sa mal zvýšiť o 5,1%, resp. o 1,0 mld. € a dosiahnuť 20,337 mld. €.

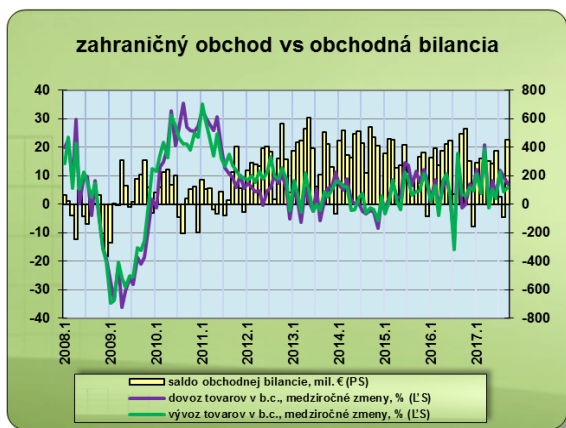
Odhady rastu výkonnosti hospodárstva a vývoja úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve, uvedené vyššie, je potrebné vnímať v kontexte viacerých obojstranných rizík. Ich vplyv môže mať dopad na vývoj vonkajšieho aj domáceho dopytu (vrátane vývoja cien) v horizonte predikcie. Na základe aktuálneho vývoja predstihových indikátorov u nás doma i v relevantnom zahraničí možno usudzovať,

že negatívne a pozitívne riziká sú v súčasnosti viac-menej vybilancované⁷.

3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE

Značná volatilita, ktorou sa rast vývozu aj dovozu tovaru v bežných cenách vyznačoval v 1. polroku tohto roka, bola zaznamenaná aj v 3. štvrtroku (obr. 7). Obidva tieto agregáty v júli až septembri na medziročnej báze vzrástli, ale podobne ako v 1. a 2. štvrtroku tohto roka boli aj v každom mesiaci 3. štvrtroka prírastky vývozu tovaru na medziročnej báze nižšie ako prírastky dovozu tovaru. Podľa predbežných údajov stúpol vývoz tovaru v 3. štvrtroku o 7,2%, dovoz tovaru o 9,6% (vždy v priemere)⁸. Po výraznom útlme v 2. štvrtroku tohto roka sa teda dynamika ich rastu zrýchlila, čo je v súlade s predpokladmi našej predikcie spred troch mesiacov.

Obr. 7

⁷ Po vzostupe v auguste, septembri a októbri zaznamenal indikátor ekonomického sentimentu u nás v novembri pokles. Spôsobil ho najmä pokles dôvery v priemysle, stavebníctve a službách. Dôvera spotrebiteľov sa oproti októbru výraznejšie nezmenila.

⁸ Podľa údajov NBS vzrástol vývoz služieb, resp. dovoz služieb v bežných cenách v 3. štvrtroku o 10,4%, resp. o 5,7%. Vývoz služieb rástol omnoho rýchlejšie ako dovoz služieb aj v 1. polroku tohto roka.

Vysoký medziročný rast vývozu a dovozu tovaru v b. c. v 3. štvrtroku však vznikol zásluhou bazického efektu, keďže v 3. štvrtroku 2016 zaznamenal každý z nich na medziročnej báze nulový prírastok. Inak povedané, zdrojom ich rastu v 3. štvrtroku tohto roka nebol vyšší vonkajší dopyt. Možno to konštatovať na základe sezónne očistených údajov, z ktorých vyplýva, že vývoz tovaru v b. c. klesol na medzikvartálnej báze dokonca už dva štvrtroky po sebe - v 2. štvrtroku o 2,3%, v 3. štvrtroku o 0,5% (vždy oproti predchádzajúcemu štvrtroku). Navyše, k poklesu vývozu došlo napriek tomu, že rast cien vývozu sa od začiatku tohto roka zrýchľuje. Na druhej strane, dovoz tovaru v b. c. klesol v 2. štvrtroku o 3,3%, ale v 3. štvrtroku naopak vzrástol o 2,5% (vždy oproti predchádzajúcemu štvrtroku).

Na slabší vonkajší dopyt poukazujú aj sezónne očistené údaje o tržbách priemyslu z predaja tovaru do zahraničia v bežných cenách. Z nich vyplýva, že aj úroveň týchto tržieb klesla už dva štvrtroky po sebe - v 2. štvrtroku o 5,1%, v 3. štvrtroku o 2,5% (vždy oproti predchádzajúcemu štvrtroku). Je to dôsledok oslabenia dopytu najmä po spotrebných tovaroch (spotrebnej elektronike), a to z krajín eurozóny aj z krajín mimo nej. Na druhej strane, tržby priemyslu z predaja tovaru v tuzemsku (v b. c.) po poklese v 2. štvrtroku o 1,1% zaznamenali v 3. štvrtroku rast o 0,2% (vždy oproti predchádzajúcemu štvrtroku). Pokles vonkajšieho dopytu po spotrebnom tovare bol zaznamenaný aj na medziročnej báze, pričom vývoz spotrebného tovaru klesol už aj v 1. polroku tohto roka (v priemere o 2,0%). V 3. štvrtroku sa jeho pokles síce zastavil, avšak najmä vplyvom bazického efektu. Naopak, pokračoval pokles vývozu dopravných zariadení (okrem osobných automobilov) a potravín. Vplyv ich poklesu na celkový vývoz tovaru

bol eliminovaný rastom vývozu uhľovodíkových palív a mazív (o 20,6%), investičných tovarov (o 16,9%), osobných automobilov (o 9,8%) a surovín (o 8,2%). V prípade investičných tovarov a osobných automobilov boli medziročné prírastky vývozu v 3. štvrtroku väčšie ako v 1. polroku tohto roka. Dvojciferný relatívny prírastok vývozu uhľovodíkových palív a mazív súvisí najmä s už spomínaným rastom cien ropy na svetovom trhu na medziročnej báze.

Vzhľadom na to, že k oživeniu rastu dovozu tovaru došlo v 3. štvrtroku napriek slabému vonkajšiemu dopytu, možno konštatovať, že bolo dôsledkom zrýchlenia rastu domáceho dopytu. V súvislosti s tým vzrástol v 3. štvrtroku na medziročnej báze dovoz vo všetkých hlavných komoditných kategóriách okrem dovozu spotrebných tovarov, ktorý viac-menej stagnoval. Relatívne najväčší prírastok zaznamenal dovoz uhľovodíkových palív a mazív (o 19,2%), ale dvojciferný prírastok dosiahol aj dovoz investičných tovarov (o 12,6%) a dovoz surovín (o 11,4%). Rozhodujúci vplyv na oživenie rastu dovozu tovaru ako celku v 3. štvrtroku mal však dovoz investičných tovarov, pretože dovoz surovín aj dovoz uhľovodíkových palív a mazív dosiahli dvojciferné prírastky už aj v 1. polroku tohto roka. Naopak, dovoz osobných automobilov, ktorý v 1. polroku tohto roka stúpol na medziročnej báze o 20,5%, sa v 3. štvrtroku zvýšil prekvapivo len 8,1%.

Hoci dovoz tovaru dosahuje od začiatku tohto roka väčšie prírastky ako vývoz tovaru, obchodná bilancia si zachovala aj v 3. štvrtroku prebytkový charakter. Jej prebytok dosiahol podľa predbežných údajov 0,414 mld. € (1,9% HDP v b. c.), na medziročnej báze však poklesol o 0,321 mld. €. Vzhľadom na to, že jej prebytok klesá na medziročnej báze už od začiatku tohto roka, kumulatívne za 1.-3. štvrtrok bol medziročne nižší o 0,725 mld. €.

Rozhodujúci vplyv na pokles prebytku obchodnej bilancie v 3. štvrtroku mal štrukturálny deficit v obchode so surovinami, resp. s uhľovodíkovými palivami a mazivami, ktorý sa na medziročnej báze prehĺbil o 0,182 mld. €, resp. o 0,094 mld. €. V prípade obchodu s palivami a mazivami to bolo najmä dôsledkom už spomínaného rastu cien ropy na svetovom trhu. Hlavným zdrojom prebytku obchodnej bilancie bol ako tradične obchod s osobnými automobilmi, ktorý dosiahol prebytok 2,649 mld. € (11,9% HDP v b. c.), pričom na medziročnej báze vzrástol o 0,245 mld. €. Prebytok v obchode so spotrebným tovarom dosiahol 0,749 mld. € (3,4% HDP v b. c.), na medziročnej báze sa však prakticky nezmenil. Vo všetkých ostatných hlavných kategóriách tovarov skončila obchodná bilancia ako obvykle so schodkom, pričom v takmer všetkých kategóriách (okrem kategórií investičné tovary a tovary nešpecifikované) sa jeho úroveň prehĺbila.

Odhad vývoja vývozu a dovozu tovaru v bežných cenách v horizonte krátkodobej predikcie reflektuje tendenciu vývoja sezónne očistených nových objednávok priemyslu zo zahraničia a z tuzemska od začiatku tohto roka. Zatiaľ čo nové objednávky zo zahraničia v 2. a 3. štvrtroku klesli o 2,7%, resp. o 2,4%, nové objednávky z tuzemska v 2. štvrtroku viac-menej stagnovali, ale v 3. štvrtroku sa znížili o vyše 13% (vždy oproti predchádzajúcemu štvrtroku). Možno teda predpokladať, že dynamika rastu vývozu ani dovozu tovaru v b. c. nebude v závere tohto roka veľmi vysoká. Na rozdiel od 3. štvrtroka by mal mať na ich rast tlmiaci vplyv aj bázičný efekt. Naopak, očakávané pokračovanie rastu cien dovozu a vývozu tovaru by malo dynamiku rastu oboch agregátov podporovať.

Vychádzajúc z vývoja vývozu a dovozu tovaru v b. c. od začiatku tohto roka a

uvedených predpokladov očakávame, že obchodná bilancia bude prebytková aj v 4. štvrťroku, ale jej prebytok na medziročnej báze opäť klesne. Jej kumulatívny prebytok za celý rok 2017 by mal dosiahnuť 2,5 - 2,7 mld. € (cca 3,1% z odhadu HDP v b. c.), čo je o 0,4 mld. € menej ako sme odhadovali pred tromi mesiacmi. Oproti roku 2016 ide o prebytok nižší zhruba o 1 mld. €. Predpokladáme, že obchodná bilancia bude generovať prebytky aj v budúcom roku. Jej prebytok by mal aj v 1. štvrťroku 2018 medziročne klesnúť (zhruba o 0,1 mld. €) a dosiahnuť cca 0,7 mld. € (cca 3,4 % z odhadu HDP v b. c.).

Uvedené odhady vývoja vývozu a dovozu tovaru (vrátane výsledku obchodnej bilancie) je nutné chápať v kontexte viacerých rizík rôzneho charakteru. Hlavným negatívnym rizikom zostávajú geopolitické neistoty v súvislosti s ďalším priebehom Brexitu, prípadne Catexitu, so zostavovaním vládnych kabinetov v Nemecku a ČR, ako aj s hrozbou ďalších teroristických útokov v Európe, resp. nových vojnových konfliktov. Negatívnym rizikom je tiež rastúce zadlžovanie podnikov a domácností. Medzi obojstranné riziká možno zaradiť vývoj ceny ropy na svetovom trhu, vývoj kurzu eura voči americkému doláru. K pozitívnym rizikám patrí zlepšenie výhľadu ohľadne rastu globálneho HDP a svetového obchodu, ako aj najnovší vývoj predstihových indikátorov v Nemecku a celej eurozóny.

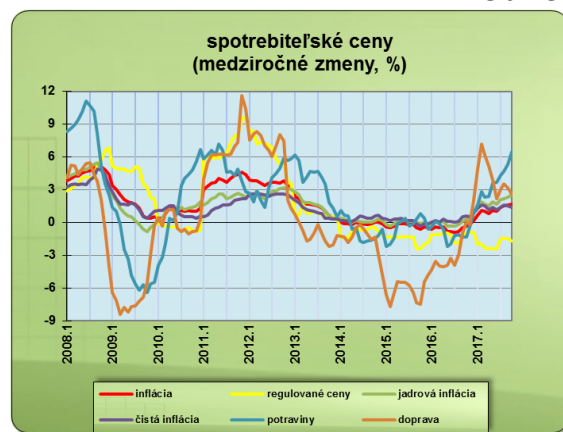
4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY

Po letných mesiacoch, v ktorých úhrnná hladina spotrebiteľských cien viac-menej stagnovala, sa tlak na rast spotrebiteľských cien zvýšil. Kým počas troch letných mesiacov sa ich úhrnná hladina kumulatívne zdvihla len o 0,1%, v septembri stúpila na medzimesačnej báze

o 0,2%. Celkove bol však tlak na rast spotrebiteľských cien aj v 3. štvrťroku omnoho slabší ako počas prvých dvoch mesiacov tohto roka, kedy sa ich úhrnná hladina na medzimesačnej báze zdvihla kumulatívne až o 0,8%.

Hoci bol vzostup úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien v 3. štvrťroku relatívne nízky, posun medziročnej miery celkovej inflácie smerom nahor bol vplyvom bazického efektu omnoho výraznejší ako v 2. štvrťroku tohto roka. Z 1,0% v júni stúpila až na 1,6% v septembri, čo predstavuje jej najvyššiu úroveň od mája 2013. Priemerná úroveň celkovej inflácie v 3. štvrťroku dosiahla 1,5% a oproti 2. štvrťroku vzrástla o 0,5 p. b. (obr. 8). Uvedený vzostup celkovej inflácie bol dôsledkom rastu cien tých tovarov a služieb na spotrebiteľskom trhu, ktoré generujú jadrovú infláciu. Regulované ceny na medziročnej báze totiž klesajú (už štvrtý rok po sebe), čo znamená, že rast celkovej inflácie tlmia. Ich pokles sa však zmiernil z 2,2% v 1. polroku na 1,5% v 3. štvrťroku tohto roka (vždy v priemere).

Obr. 8

Pokiaľ ide o jadrovú infláciu, oproti 2. štvrťroku stúpila o 0,5 p. b. a dosiahla 2,2% (v priemere). Z hľadiska klasifikácie COICOP k tomu prispeli najmä ceny potravín (vrátane nealkoholických nápojov), ktorých dynamika rastu sa od začiatku tohto roka zrýchľuje. Kým v 1.

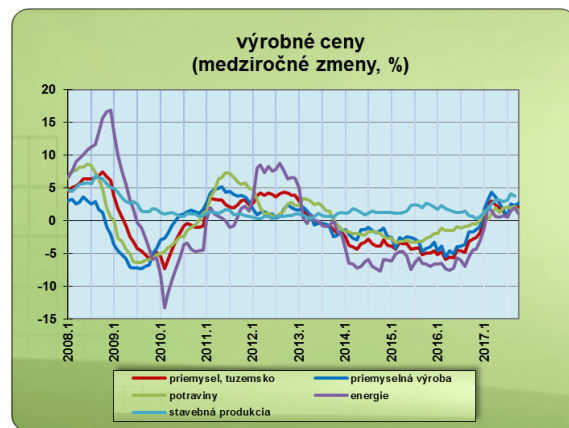
polroku 2017 boli potraviny medziročne drahšie o 2,4%, v 3. štvrtroku zdraželi o 4,6% (vždy v priemere). Vzostup čistej inflácie, ktorá na rozdiel od jadrovej inflácie vplyv vývoja cien potravín nezohľadňuje, bol podstatne miernejší - oproti 2. štvrtroku stúpila o 0,2 p. b. a dosiahla 1,5% (v priemere). Relatívne najsilnejší brzdiaci vplyv na jej rast majú ceny v doprave. Dynamika ich rastu sa totiž od začiatku roka spomaľuje - zatiaľ čo v 1. polroku 2017 boli medziročne vyššie o 5,0%, v 3. štvrtroku stúpili o 3,2% (vždy v priemere)⁹.

Vzostup jadrovej inflácie bol - podobne ako v 1. polroku tohto roka - dôsledkom rastu cien výrobcov v odvetviach priemyslu, ktorý pramenil hlavne z rastúcich cien dovozu. Index cien priemyselných výrobcov pre tuzemsko, ktorý vyjadruje súhrnný vplyv nákladových faktorov z priemyslu, sa v 3. štvrtroku medziročne zvýšil o 1,6% (v priemere). Oproti 1. polroku tohto roka sa však dynamika jeho rastu čiastočne spomalila (obr. 9). Útlm rastu totiž zaznamenali ceny výrobcov v spracovateľskom priemysle, ako aj v ťažbe a dobývaní, zatiaľ čo rast cien výrobcov energií sa v 3. štvrtroku naopak zrýchlil¹⁰.

⁹ Súvisí to najmä s cenami pohonných hmôt, ktorých medziročný rast sa spomalil z 11,2% v 1. polroku 2017 na 4,1% v 3. štvrtroku tohto roka (vždy v priemere).

¹⁰ Útlm rastu značnej časti výrobných cien v priemysle, ktorý bol v 3. štvrtroku tohto roka zaznamenaný v podmienkach zrýchlenia rastu cien dovozu, sa javí ako paradox. Spomalenie ich rastu sa však dá do určitej miery vysvetliť výrazným posilnením výmenného kurzu eura k USD, ktorého vplyv možno ilustrovať pomocou medziročnej zmeny ceny ropy *Brent* na svetovom trhu v 2. a 3. štvrtroku tohto roka. Ako bolo uvedené vyššie, cena za barel tejto ropy vyjadrená v USD stúpila v 3. štvrtroku medziročne relatívne viac ako v 2. štvrtroku (o 14,0%, resp. o 9,1%). Ak sa však jej cena prepočíta výmenným kurzom a vyjadrí v eurách, jej medziročný rast v 3. štvrtroku je

Obr. 9

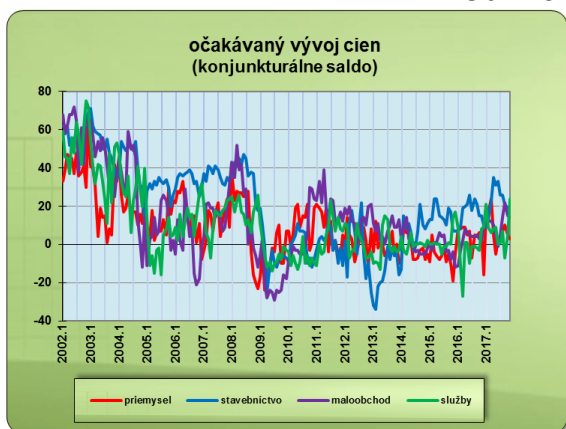
K rastu jadrovej a tým i celkovej inflácie prispel v 3. štvrtroku popri nákladových faktoroch aj silnejší spotrebiteľský dopyt, a to výraznejšie ako v 1. polroku tohto roka. Svedčí o tom zrýchlenie rastu cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt), ako aj cien trhových služieb. V prípade cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) ide o zrýchlenie z 0,4% v 1. polroku na 0,8% v 3. štvrtroku, v prípade cien trhových služieb z 1,7% na 2,1% (vždy v priemere za dané obdobie).

Rastúci spotrebiteľský dopyt prispel k tomu, že tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien bol v októbri silnejší ako v septembri. Na medzimesačnej báze totiž stúpila o 0,3%, na čom sa podieľali relatívne najviac ceny odevov a obuvi (v dôsledku sezónnosti sa oproti septembru zvýšili o 1,6%) a ceny potravín (vrátane nealkoholických nápojov), ktoré vzrástli o 1,1%. Rast cien potravín sa tým na medziročnej báze zvýšil z 5,2% v septembri na 6,2% v októbri, čo predstavuje ich najvyšší rast (zdraženie) od júna 2011. Najmä vplyvom zrýchlenia rastu cien potravín stúpila jadrová inflácia v októbri na 2,5%, pričom medziročná miera celkovej inflácie vzrástla z 1,6% v septembri na 1,7% v októbri, čo je jej najvyššia úroveň od marca 2013.

naopak menší ako v 2. štvrtroku (o 8,3%, resp. o 11,8%).

Očakávame, že rast jadrovej i celkovej inflácie bude pokračovať aj v horizonte krátkodobej predikcie. Tlak na vzostup úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien by mal prameniť aj naďalej najmä zo silného spotrebiteľského dopytu. Avšak silnejší - ako v 3. štvrťroku - bude zrejme aj vplyv nákladových faktorov, keďže index cien priemyselných výrobcov pre tuzemsko od augusta na medzimesačnej báze opäť rastie. Tento predpoklad podporujú aj výsledky KSP za november, ktoré signalizujú, že vo všetkých štyroch odvetviach je rast výrobných cien omnoho pravdepodobnejší ako ich pokles (obr. 10). Vplyv dopytových a nákladových faktorov na rast celkovej inflácie bude do konca tohto roka tlmený poklesom regulovaných cien.

Obr. 10

Medziročná miera celkovej inflácie by teda mala mať aj v najbližších mesiacoch mierne rastúci trend. Podľa aktualizovaného odhadu by totiž mala vzrásť z októbrovej úrovne 1,7% na 1,8% v decembri tohto roka, pričom priemerná miera celkovej inflácie v tomto roku by mala dosiahnuť 1,3%. Zatiaľ čo odhad koncoročnej inflácie zvyšujeme o 0,1 p. b., odhad priemernej inflácie zostal bez zmeny (oproti odhadu spred troch mesiacov). Uvedené odhady celkovej inflácie je potrebné vnímať v kontexte viacerých obojstranných rizík (značný

nesúlad medzi rastom súhrnnej produktivity práce a miezd na makroúrovni, ceny potravín, cena ropy, ceny dovozu, kurz eura k USD).

Očakávame, že dopytové a nákladové faktory budú generovať tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien aj od začiatku budúceho roka. Navyše, k jeho intenzite budú od začiatku budúceho roka prispievať aj regulované ceny energií pre domácnosti, ktoré sa po štyroch rokoch sústavného poklesu zvýšia¹¹. V tomto kontexte možno predpokladať, že rast medziročnej miery celkovej inflácie bude od začiatku budúceho roka nielen pokračovať, ale môže sa čiastočne zrýchliť. Odhadujeme, že celková inflácia stúpne v marci 2018 na 1,9% a jej priemerná úroveň v 1. štvrťroku 2018 dosiahne 1,8%. Samozrejme, aj tieto odhady inflácie je potrebné vnímať v kontexte vyššie uvedených obojstranných rizík.

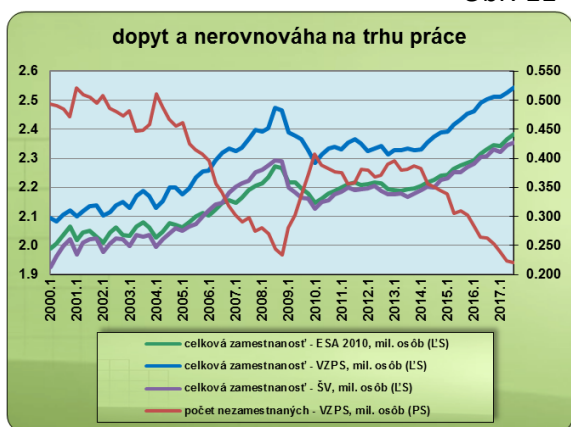
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE

Zrýchlenie rastu výkonnosti hospodárstva prispelo k tomu, že veľmi pozitívny vývoj na trhu práce pokračoval aj v 3. štvrťroku tohto roka. Svedčí o tom skutočnosť, že rast celkovej zamestnanosti - podľa metodiky štatistického výkazníctva (ŠV) i ESA 2010 - sa oproti 1. polroku tohto roka zrýchlil. V metodike VZPS sa jej rast mierne spomalil, k čomu došlo následkom toho, že pokles krátkodobo migrujúcich za prácou do zahraničia (s pobytom do jedného roka) sa v 3. štvrťroku prehĺbil (vždy oproti 1. polroku tohto roka). Na základe domáceho konceptu bol totiž prírastok počtu pracujúcich v SR podľa

¹¹ ÚRSO koncom novembra tohto roka rozhodol, že od 1. januára 2018 vzrastie cena elektrickej energie pre domácnosť o 2,71%, plynu o 0,38% a tepla o 1% (vždy v priemere).

metodiky VZPS v 3. štvrťroku tiež vyšší ako v 1. polroku tohto roka. Vplyvom pokračujúceho vysokého rastu dopytu na trhu práce stúpol stav celkovej zamestnanosti v hospodárstve v 3. štvrťroku na historicky novú najvyššiu úroveň, naopak úroveň nerovnováhy na ňom (vyjadrená počtom nezamestnaných osôb v metodike VZPS) klesla na nové minimum (obr. 11).

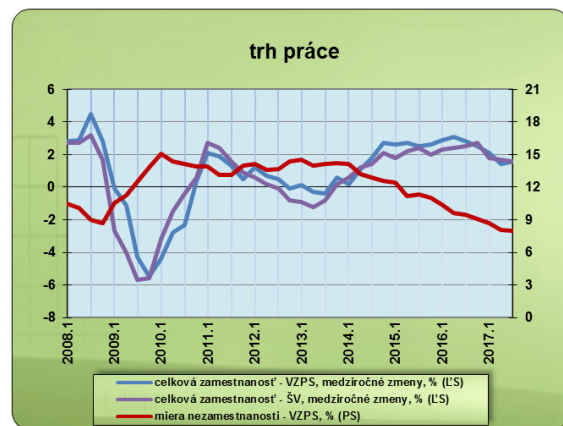
Obr. 11

Podľa metodiky ŠV sa celkový počet zamestnaných osôb v hospodárstve zvýšil v 3. štvrťroku tohto roka v priemere o 2,0% (cca o 46 tisíc osôb), podľa metodiky VZPS stúpol o 1,6% (cca o 40 tisíc osôb). Počet krátkodobo migrujúcich za prácou do zahraničia, ktorých úbytok tlmí rast celkovej zamestnanosti v metodike VZPS, klesá už štyri štvrťroky po sebe, pričom dynamika ich poklesu sa od začiatku tohto roka prehlbuje. Kým pred rokom ich bolo cca 160 tisíc, v 3. štvrťroku tohto roka išlo zhruba o 142 tisíc osôb (vždy v priemere). Rast celkovej zamestnanosti v hospodárstve je od začiatku roka sprevádzaný poklesom nezamestnanosti, ktorého dynamika sa v 3. štvrťroku zrýchlila (obr. 12). Podľa metodiky VZPS klesol počet nezamestnaných v 3. štvrťroku medzioročne cca o 42 tisíc a predstavoval cca 220 tisíc osôb (v priemere). Miera nezamestnanosti (podľa VZPS) sa tým medzioročne znížila o 1,5 p. b.

a dosiahla 8,0% (v priemere), čo je jej nové historické minimum.

Obr. 12

K rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve prispel aj v 3. štvrťroku v rozhodujúcej miere súkromný sektor. V tomto sektore zamestnanosť vzrástla o 2,3%, zatiaľ čo vo verejnom sektore stúpila o 0,8%. Inak povedané, z cca 46 tisíc nových pracovných miest, ktoré v 3. štvrťroku pribudli na medzioročnej báze v celom hospodárstve (podľa ŠV), vzniklo cca 42 tisíc v súkromnom sektore (z toho cca 18 tisíc v priemysle), zostávajúcich cca 4 tisíc nových pracovných miest vytvoril verejný sektor. Mimochodom, súkromný sektor má rozhodujúci vplyv na rast celkovej zamestnanosti v hospodárstve takmer v celom období od oživenia dopytu na trhu práce v roku 2014.

Na medzioročnej báze sa rast zamestnanosti aj v 3. štvrťroku spomalil, a to v súkromnom i verejnom sektore. V súkromnom sektore sa jej rast spomalil len veľmi mierne, čo bol dôsledok poklesu dopytu po práci v administratívnych službách, kde zamestnanosť medzioročne klesla o 3,7%. Pokles zamestnanosti pokračoval aj v poľnohospodárstve a vo finančných a poisťovacích službách (o 4,1%, resp. o 3,0%). V priemysle sa rast zamestnanosti na medzioročnej báze spomalil, v stavebníctve sa naopak výraznejšie zrýchlil. Relatívne najviac sa

počet nových pracovných miest zvýšil v odvetví ubytovacích a stravovacích služieb (o 6,2%).

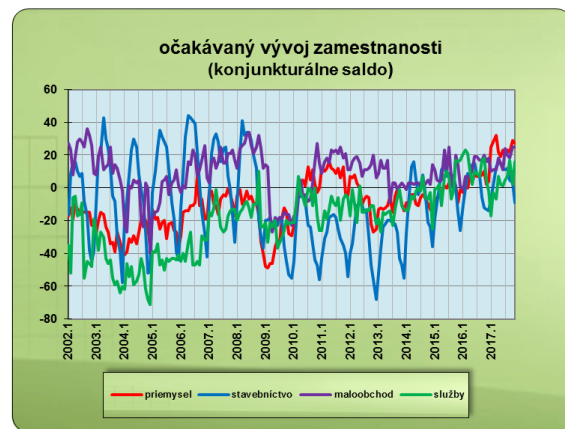
Vo verejnom sektore sa rast zamestnanosti v 3. štvrtroku spomalil vplyvom odvetvia zdravotníctva. V ďalších dvoch odvetviach verejného sektora, teda v odvetví vzdelávania a vo verejnej správe a obrane, sa rast zamestnanosti naopak na medziročnej báze mierne zrýchlil. V odvetví vzdelávania sa zamestnanosť v 3. štvrtroku zvýšila o 1,2%, vo verejnej správe a obrane stúpla o 0,7%.

Pozitívny vývoj na trhu práce by mal pokračovať aj v horizonte krátkodobej predikcie, a to z hľadiska rastu celkovej zamestnanosti aj poklesu celkovej miery nezamestnanosti. Základné predpoklady k tomu vytvára relatívne vysoký rast výkonnosti hospodárstva, ktorý v horizonte predikcie odhadujeme. Signalizuje to tiež počet voľných pracovných miest, ktorý dosiahol v 3. štvrtroku výraznejší prírastok (o 6,4%) a stúpol na cca 22 tisíc (podľa ŠV). Na druhej strane, podľa údajov ÚPSVaR bolo v 3. štvrtroku voľných cca 68 tisíc pracovných miest, čo je o cca 28 tisíc viac ako v rovnakom období minulého roka. Navyše, trend poklesu celkového počtu evidovaných nezamestnaných pokračoval podľa údajov ÚPSVaR aj v októbri, opäť vplyvom poklesu počtu krátkodobo i dlhodobo nezamestnaných osôb.

Optimizmus ohľadom vývoja na trhu práce v najbližšom období vzbudzujú aj výsledky KSP za november, ktoré nasvedčujú tomu, že vo všetkých štyroch odvetviach by mal dopyt po práci rásť (obr. 13). Naďalej však poukazujú na nedostatok kvalifikovaných zamestnancov na trhu práce, ktorý firmy vo všetkých štyroch odvetviach považujú za jeden z hlavných obmedzujúcich faktorov rastu ich produkcie. Firmy tento problém riešia už aj dovozom pracovnej

sily zo zahraničia¹². Podľa údajov ÚPSVaR bolo v októbri tohto roka u nás zamestnaných viac ako 27,7 tisíc osôb z EÚ/EHP a ďalších takmer 20 tisíc osôb z tretích krajín. Zatiaľ čo v prvom prípade ich počet medziročne stúpol cca o 4 tisíc osôb, v druhom prípade cca o 9,5 tisíc osôb.

Obr. 13

Aktualizovaný odhad rastu celkovej zamestnanosti v roku 2017 sa oproti predchádzajúcemu spred troch mesiacov zmenil minimálne. Odhadujeme totiž, že celková zamestnanosť v hospodárstve tohto roku medziročne vzrastie o 1,8% podľa metodiky ŠV, resp. o 1,7% podľa VZPS. Počet nezamestnaných podľa metodiky VZPS by mal podľa aktualizovaného odhadu medziročne klesnúť cca o 41 tisíc osôb a dosiahnuť zhruba 222 tisíc osôb (vždy v priemere). Ubudne ich teda cca o 8 tisíc osôb menej ako sme odhadovali pred tromi mesiacmi. Tomu by mal zodpovedať pokles miery nezamestnanosti v metodike VZPS medziročne o 1,6 p. b. na 8,0% v roku 2017 (v priemere).

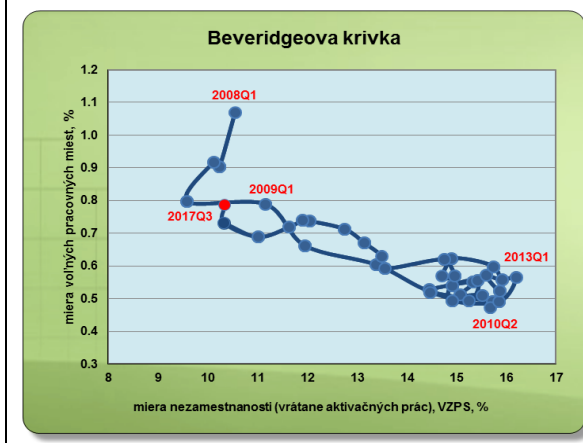
Priaznivý trend vývoja na trhu práce by mal pokračovať aj na začiatku budúceho roka. Očakávaný relatívne vysoký rast

¹² Vláda však chce zamedziť tomu, aby zamestnávateľia na Slovensku uprednostňovali zamestnávanie cudzincov pred zamestnávaním občanov Slovenska. Preto chce do Zákonníka práce zakotviť zákaz sociálneho dampingu.

výkonnosti hospodárstva v 1. štvrťroku 2018 vytvára základné predpoklady pre rast celkovej zamestnanosti, pričom ďalšie mierne zrýchlenie jej rastu v metodike ŠV nemožno vylúčiť. V metodike VZPS bude však jej rast tlmený počtom krátkodobo migrujúcich za prácou do zahraničia. Nedá sa totiž vylúčiť, že ich počet bude klesať aj od začiatku budúceho roka. Odhadujeme, že celková zamestnanosť v hospodárstve vzrastie v 1. štvrťroku 2018 medziročne o 2,0% (v metodike ŠV), resp. o 1,6% (podľa VZPS). V súvislosti s tým by mal počet nezamestnaných osôb podľa VZPS klesnúť prvý krát tesne pod hranicu 200 tisíc osôb (v priemere). Miera nezamestnanosti v metodike VZPS by mala medziročne klesnúť o 1,5 p. b. na 7,2% (v priemere).

Beveridgeova krivka zobrazuje empiricky zistený inverzný vzťah medzi mierou nezamestnanosti a mierou voľných pracovných miest pri danej cene práce. Miera voľných pracovných miest sa meria ako pomer zaznamenaných voľných pracovných miest voči pracovnej sile, ktorú predstavujú ekonomicky aktívni podľa VZPS. Posun priesečníka smerom nahor pozdĺž Beveridgeovej krivky, ktorá má tvar konvexnej hyperboly, znamená, že pri náraste miery voľných pracovných miest dochádza k poklesu miery nezamestnanosti. Z obr. 14 vyplýva, že skutočný vývoj na trhu práce v 3. štvrťroku tohto roka sa vyvíjal v zmysle teoreticky predpokladaného vývoja Beveridgeovej krivky.

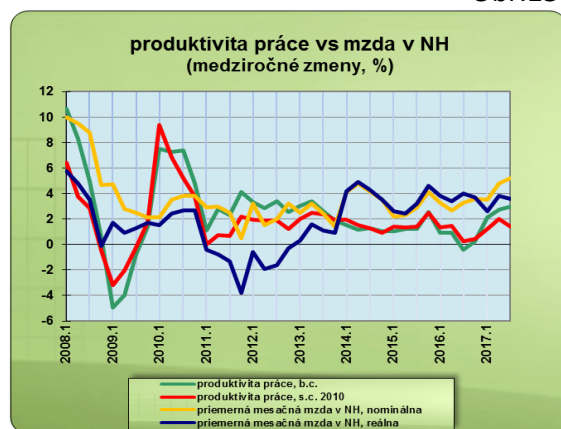
Obr. 14

6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE

Z obr. 15 vyplýva, že trend zrýchľovania dynamiky rastu súhrnnej produktivity práce v bežných cenách, ktorý začal vo 4. štvrťroku 2016, pokračoval aj v 3. štvrťroku tohto roka. Súčasne sa však na makroúrovni zrýchlil aj rast nominálnej mzdy, ktorá tým v 3. štvrťroku dosiahla najvyšší medziročný prírastok v období po kríze z roku 2009. Zatiaľ čo súhrnná produktivita práce v b. c. stúpila o 3,0%, nominálna mzda vzrástla o 5,2%. Reálna mzda na makroúrovni vzrástla v 3. štvrťroku o 3,6%, čo je prírastok viac ako dvakrát vyšší ako prírastok súhrnnej produktivity práce v stálych cenách o 1,4%.

Obr.15

Priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve dosiahla v 3. štvrtroku tohto roka 935 €. K zrýchleniu jej rastu prispel súkromný sektor aj verejný sektor, pretože v oboch sektoroch sa dynamika rastu nominálnej mzdy zrýchliła. V súkromnom sektore vzrástla o 4,9% a dosiahla 925 €, vo verejnom sektore stúpila o 6,2% a činila 977 €.

Špecifickým faktorom zrýchlenia rastu nominálnej mzdy v súkromnom sektore bol aj v 3. štvrtroku tohto roka nedostatok pracovnej sily, ktorý pociťujú viaceré odvetvia tohto sektora, vrátane priemyslu. V priemysle nominálna mzda medziročne stúpila o 5,3% a dosiahla 1020 €. Dynamika jej rastu v tomto odvetví sa medziročne zrýchliła o 2,3 p. b.. Ďalšie dve odvetvia, menovite doprava a skladovanie, resp. veľkoobchod a maloobchod, zaznamenali ešte výraznejší rast nominálnej mzdy (o 7,1%, resp. o 6%). Na druhej strane, v dvoch odvetviach tohto sektora - v informačných a komunikačných činnostiach a v odvetví administratívnych a podporných služieb - úroveň nominálnej mzdy medziročne mierne klesla (o 2,5%, resp. o 1,1%). Nominálna mzda v odvetví informačných a komunikačných činností mierne klesá už od 2. štvrtroka 2016, ide však o odvetvie, ktoré má v súkromnom sektore nominálnu mzdu najvyššiu - v 3. štvrtroku dosiahla 1631 € (v priemere).

Vo verejnom sektore prispeli k zrýchleniu rastu nominálnej mzdy dve z troch odvetví. V odvetví zdravotníctva sa totiž jej rast na medziročnej báze spomalil. Jej úroveň v tomto odvetví stúpila o 4,3% a dosiahla 931€. V ďalších dvoch odvetviach verejného sektora sa rast nominálnej mzdy zrýchlił. V odvetví verejnej správy a obrany stúpila o 7,8% na 1183 €, v odvetví vzdelávania vzrástla 6,4% a dosiahla 836 €. Aktualizovaný odhad ďalšieho vývoja miezd v hospodárstve je založený na predpoklade, že rast súhrnnej produktivity práce bude v horizonte predikcie

pokračovať, ale rozsah nesúlady medzi rastom miezd voči rastu súhrnnej produktivity práce, ktorý bol zaznamenaný v 3. štvrtroku tohto roka, sa zrejme zachová.

Vzhľadom na to, že zrýchlenie rastu nominálnej mzdy v hospodárstve bolo v 3. štvrtroku väčšie ako sme predpokladali pred tromi mesiacmi, odhad jej rastu v tomto roku sme korigovali mierne smerom nahor. Priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve by mala vzrásť oproti roku 2016 o 4,5% a mala by dosiahnuť 954 €. Vzhľadom na priemernú mieru inflácie, ktorú odhadujeme pre tento rok (1,3%), by mala reálna mzda v hospodárstve v tomto roku vzrásť o 3,2% (vždy v priemere).

Odhad vývoja priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve na začiatku budúceho roka prihliada na rast minimálnej mzdy, ktorá sa od 1. januára 2018 zvyšuje na 480 €. Okrem toho, v súkromnom sektore bude tlak na jej rast aj naďalej generovať nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily. Pokiaľ ide o verejný sektor, podľa medializovaných informácií sa vláda chystá od 1. januára 2018 zvýšiť platové tarify štátnych zamestnancov a zamestnancov pri výkone vo verejnom záujme o 4,8%. Na základe uvedených informácií odhadujeme, že nominálna mzda v hospodárstve vzrastie v 1. štvrtroku 2018 o 4,4% a dosiahne 937 €, čo vzhľadom na očakávanú priemernú infláciu (1,8%) v tom istom období znamená, že reálna mzda v hospodárstve stúpne o 2,6%.

Kontakt:

Ján Haluška // haluska@infostat.sk
Andrej Hamara // hamara@infostat.sk
Branislav Pristáč // pristac@infostat.sk

7 PRÍLOHA

Aktualizovaná prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2017 a prognóza na 1. štvrťrok 2018

Ukazovateľ	1. - 3. štvrťrok 2017		Prognóza - INFOSTAT			
	absolútne	index <u>1.-3.Q 2017</u> 1.-3.Q 2016	rok 2017		1. štvrťrok 2018	
			absolútne	index <u>2017</u> 2016	absolútne	index <u>1.Q 2018</u> 1.Q 2017
Hrubý domáci produkt (mld €) ¹⁾	62.8500	103.4	84.8745	103.4	20.3367	103.5
Výberové zisťovanie pracovných síl pracujúci (tis. osôb)	2 527.5	101.7	2 533.7	101.7	2 552.7	101.6
miera nezamestnanosti (%) ²⁾	8.3	x	8.0	x	7.2	x
počet nezamestnaných (tis. osôb)	227.7	84.1	221.7	83.4	198.3	82.7
Priemerný počet zamestnaných osôb v hospodárstve (tis. osôb)	2 340.0	101.8	2 348.5	101.8	2 368.1	102.0
Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva (€)	925	104.4	954	104.6	937	104.4
Index reálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva	x	103.3	x	103.3	x	102.6
Miera inflácie (%)						
posledný mesiac obdobia	x	1.6 ³⁾	x	1.8 ⁴⁾	x	1.9 ⁵⁾
v priemere za obdobie	x	1.1 ⁶⁾	x	1.3 ⁷⁾	x	1.8 ⁸⁾

¹⁾ metóda ESA2010; predbežné údaje, absolútne hodnoty sú v b.c., indexy sú v s.c. roku 2010

²⁾ v stĺpcoch Prognóza - INFOSTAT na rok 2017 a 1. štvrťrok 2018 je miera nezamestnanosti

³⁾ v septembri 2017 oproti septembru 2016

⁴⁾ v decembri 2017 oproti decembru 2016

⁵⁾ v marci 2018 oproti marcu 2017

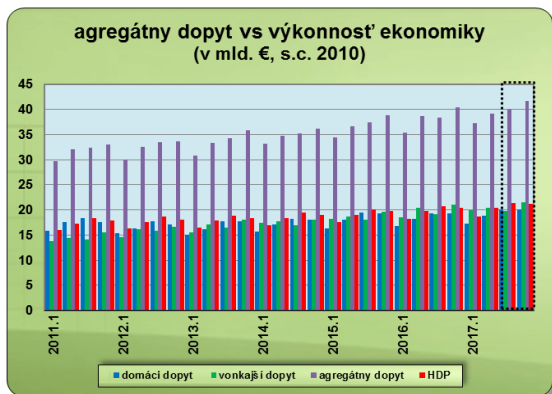
⁶⁾ v priemere za 1. - 3. štvrťrok 2017 oproti 1. - 3. štvrťroku 2016

⁷⁾ v priemere za rok 2017 oproti roku 2016

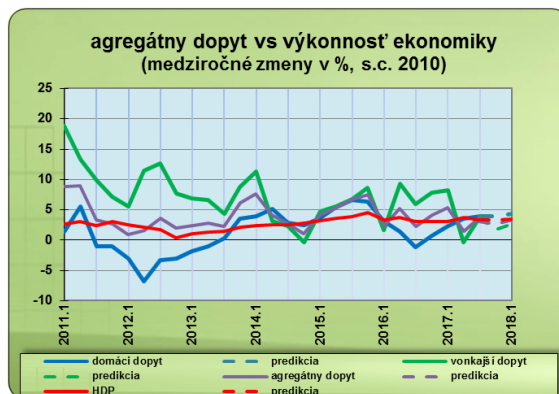
⁸⁾ v priemere za 1. štvrťrok 2018 oproti 1. štvrťroku 2017

Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2017 a 1. štvrťrok 2018

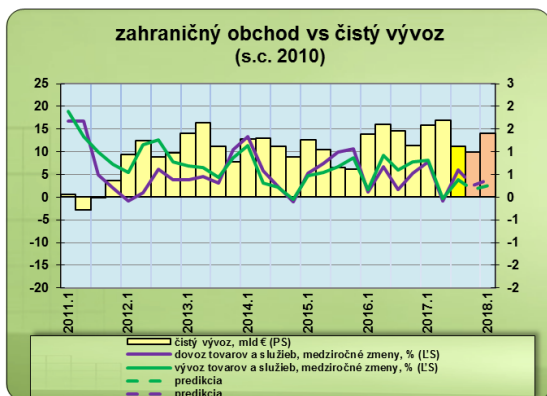
Obr. 1

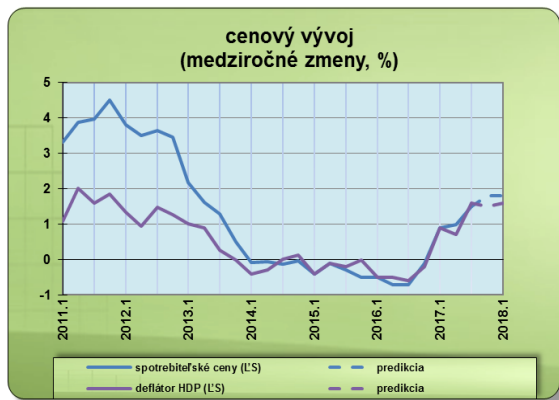
Obr. 2

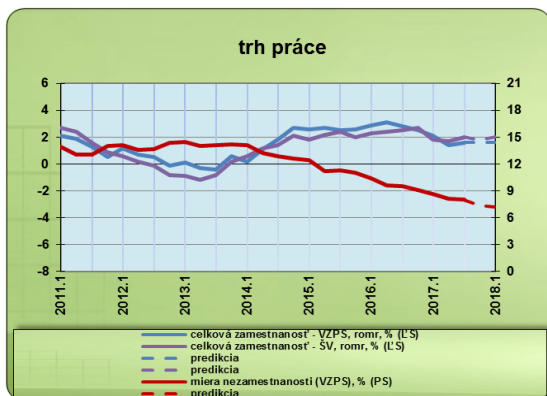
Obr.3

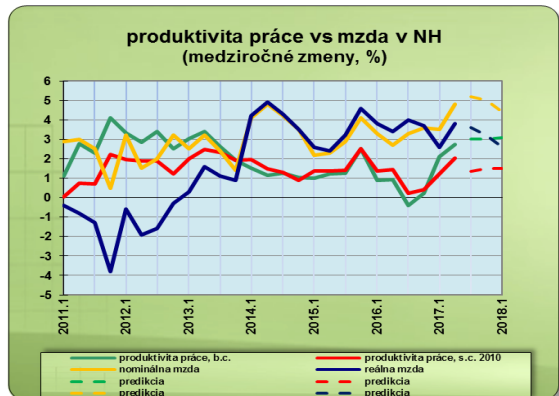
Obr. 4

Obr. 5

Obr. 6

Vydal: INFOSTAT
Inštitút informatiky a štatistiky,
Leškova 16
817 95 Bratislava 15

Kategória publikácie: GHG

Vedúci redaktor: Ing. Ján Haluška, PhD.

Počet strán: 21

Počet výtlačkov: ---

ISSN: 2454-0773

3.GHG.2.5 - 1292/2017
